

Ekonomikas ministrija

Energoefektivitātes likuma prasības uzņēmumu energoefektivitātes jomā

Inguna Ozoliņa
Ilgtspējīgas enerģētikas politikas departaments

2018.gada aprīlis

Eiropas Parlaments (EP) atbalstījis trīs tādevētās Ziemeļas pakotnes likumprojektus – par energoefektivitāti, atjaunojamo energoresursu enerģijas izmantošanas veicināšanu un Eiropas Enerģētikas savienības pārvaldību. Likumprojekti paredz visā Eiropā līdz 2030. gadam par 35% paaugstināt energoefektivitāti un vismaz 35% visas patērētās enerģijas iegūt no atjaunojamiem energoresursiem (AER).

Jāsaprot virziens

Pieņemtie lēmumi ļoti skaidri atspoguļo virzienu, kurā Eiropa vēlas doties, uzskatā Latvijas Valsts prezidenta Enerģētikas drošības komisijas loceklis Edgars Vīgants, norādot, ka Latvija nav tik bagāta, lai atļautos investēt visur, tāpēc šobrīd ir būtiski saprast, kurp mēs virzāmies. «Mēs nevaram atkal sākt treknri atbalstīt atjaunojamus energoresursus, tāpēc mums ir jāpieņem citi lēmumi – ir jāsaprot, kāda Latvija izskatīsies pēc desmit un divdesmit gadiem,» pauž

ENERĢĒTIKA

Eiropas lēmumi jāizmanto savā labā

Eiropas Parlamenta deputāti noteikuši ambiciozus mērķus efektīvākai enerģijas izmantošanai, nozares eksperti situācijā saskata iespējas straujākai attīstībai

Tas izriet no DB un Altum kopīgi rīkotās diskusijas, kurā piedalījās LMT viceprezidente Laura Keršule, Altum energoefektivitātes eksperts Edgars Kudurs, Altum korporatīvās kredīšanas vadītāja Lija Vītoliņa, kā arī AJ Power valdes loceklis Roberts Samtiņš un Vizulo pētniecības un attīstības direktore Linda Zeltiņa.

Kurām nozarēm prioritāri par energoefektivitāti būtu tagad jādoma?

L. Zeltiņa: Kā ražotājiem mums energoefektivitāte ir ļoti būtiska, jo elektroenerģijas cena atstāj ietekmi uz produktu pašizmaksu. Plānojam šogad visām iekārtām uzstādīt arī viedos skaitītājus, lai

ENERGOEFĒKTIVITĀTE

Efektivitāte jāuzlabo 95% uzņēmumu

Jebkurā gadījumā ir vērts domāt par energoefektivitāti: gan iegādājoties jaunas, eāls brīdis energoefektivitātes pasākumiem ir, ieejot

IEGULDĪJUMI

Energoefektivitāte finansiāli atmaksājas

Labāko piemēru gadījumā energoefektivitāte atmaksājas divu gadu laikā, bet standarta

Ekonomikas ministrija

Kāpēc energoefektivitāte?

Globāli – būtiski ietekmē SEG emisiju samazināšanos;

Valstiski – paaugstina enerģētisko neatkarību;

Pašvaldībās – samazina budžeta izdevumus; demonstrē attieksmi sabiedrībai

Uzņēmumos – samazina vai ierobežo ražošanas izmaksas, uzlabo darba vidi;

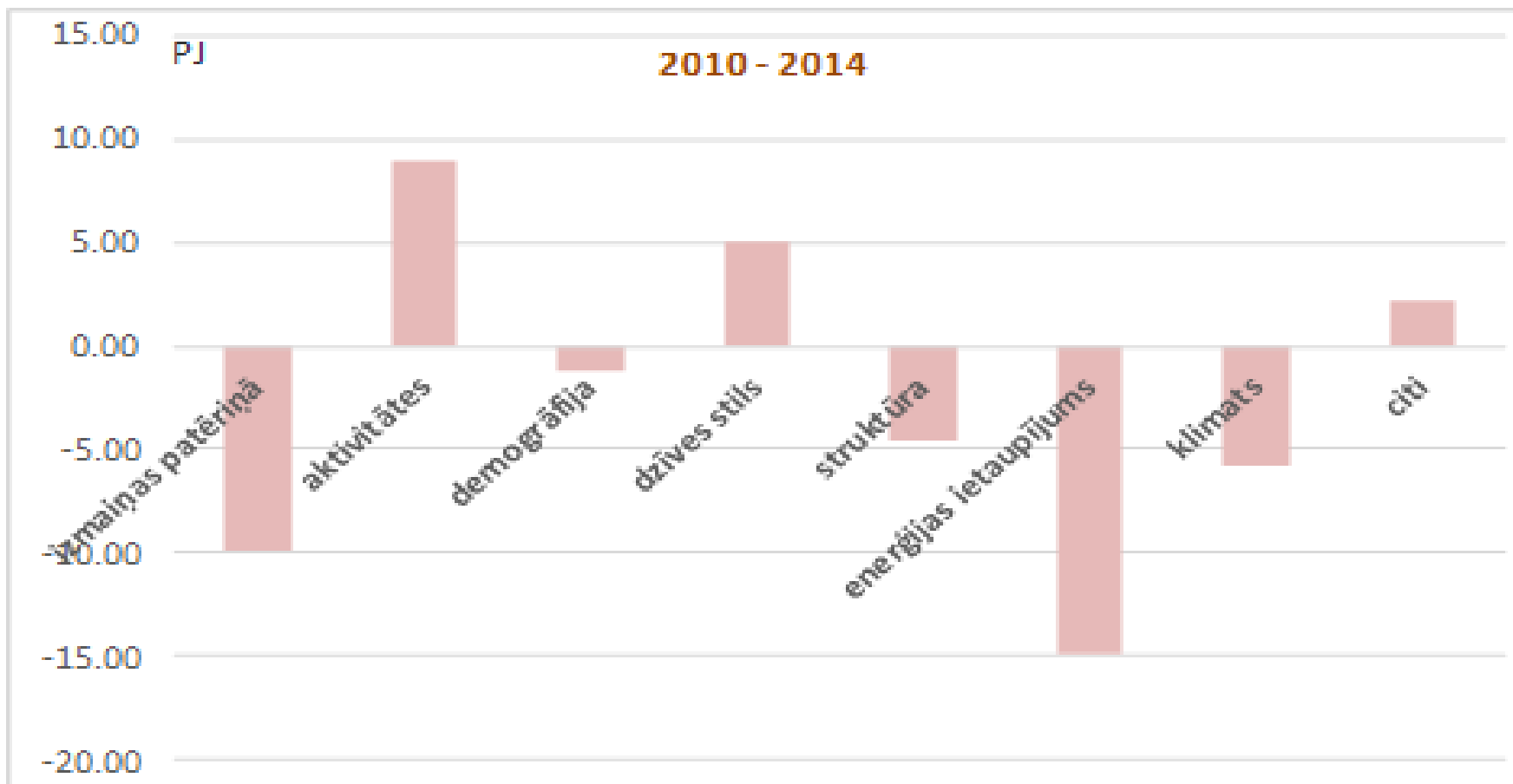
Mājsaimniecībās – samazina izmaksas par enerģiju, uzlabo dzīves kvalitāti.

Ekonomikas ministrija

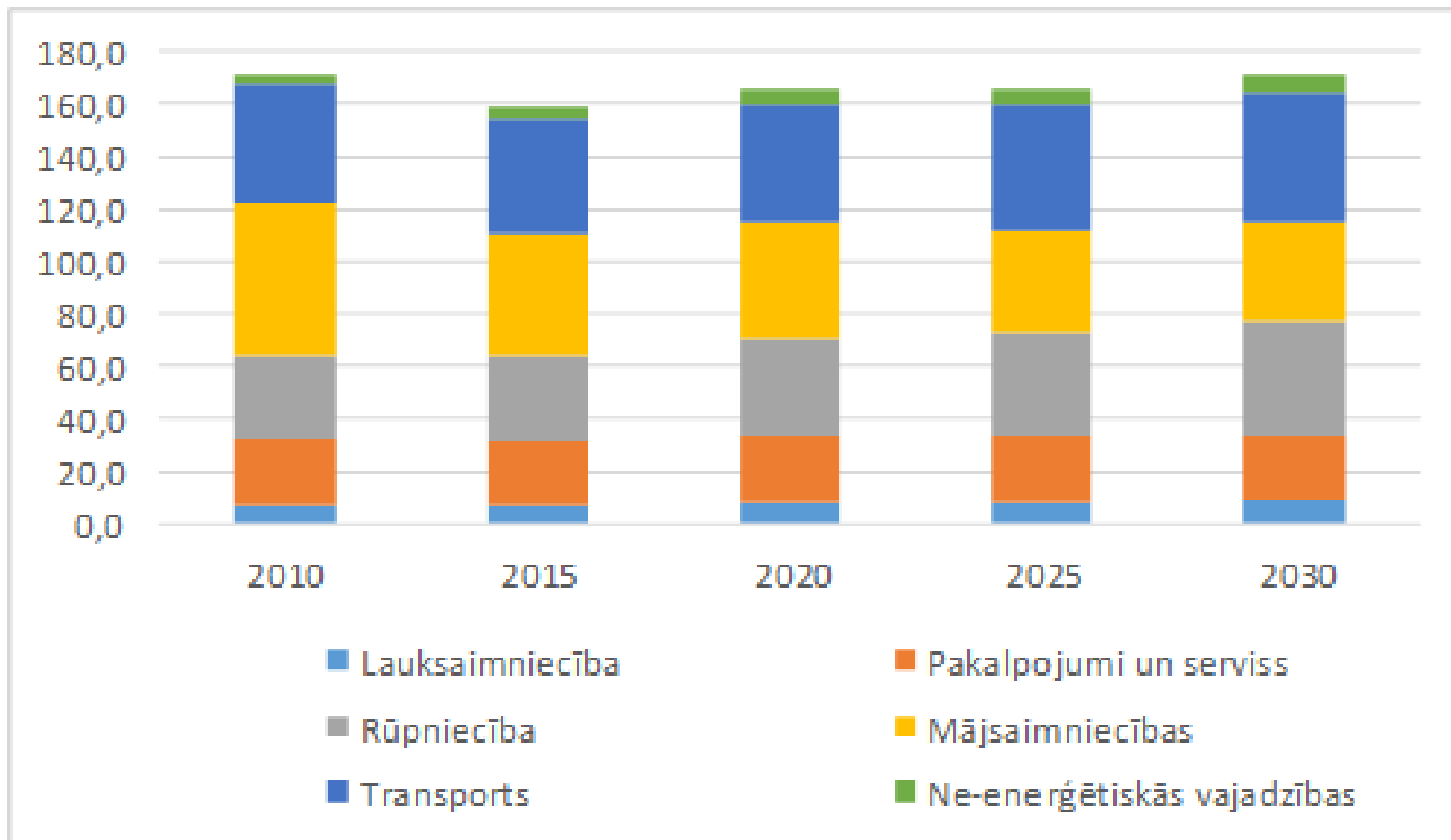
Kas ietekmē enerģijas galapatēriņu?

Ekonomikas ministrija

Prognozētais enerģijas gala patēriņš pa sektoriem līdz 2030.gadam

Ekonomikas ministrija

Eiropas Savienības politika energoefektivitātes jomā

- Energoefektivitātes direktīva 2012/27/ES
- Ēku energoefektivitātes direktīva 2010/31/ES
- Eiropas Parlamenta un Padomes regula (ES)2017/1369 ar ko izveido energomarkējuma satvaru

- ES stratēģija 20-20-20
- Eiropas Enerģētikas savienība (2015)
- ES Tīrās enerģijas pakotne 2030

Ekonomikas ministrija

Energoefektivitātes Direktīva 2012/27/ES

- 2012. gada 25. oktobrī stājās spēkā Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2012/27/ES par energoefektivitāti – šobrīd notiek Direktīvas atsevišķu pantu pārskatīšana;
- **Direktīvas obligātās prasības nosaka:**
 - dalībvalstīm aprēķināt un sasniegt indikatīvu un obligātu enerģijas galapatēriņa mērķi;
 - ieviest energoefektivitātes prasības publiskajos iepirkumos;
 - veikt obligātus energoauditus visos uzņēmumos, kas nav MVU;
 - paaugstināt valsts iestāžu parauglomu;
 - veicināt energoservisa pakalpojumu pieejamību, u.c.

Valsts var noteikt alternatīvus energoefektivitātes pasākumus, kas nav ietverti Direktīvas obligātajās prasībās

Ekonomikas ministrija

Būtiskākie politikas plānošanas dokumenti un normatīvie akti saistībā ar energoefektivitāti

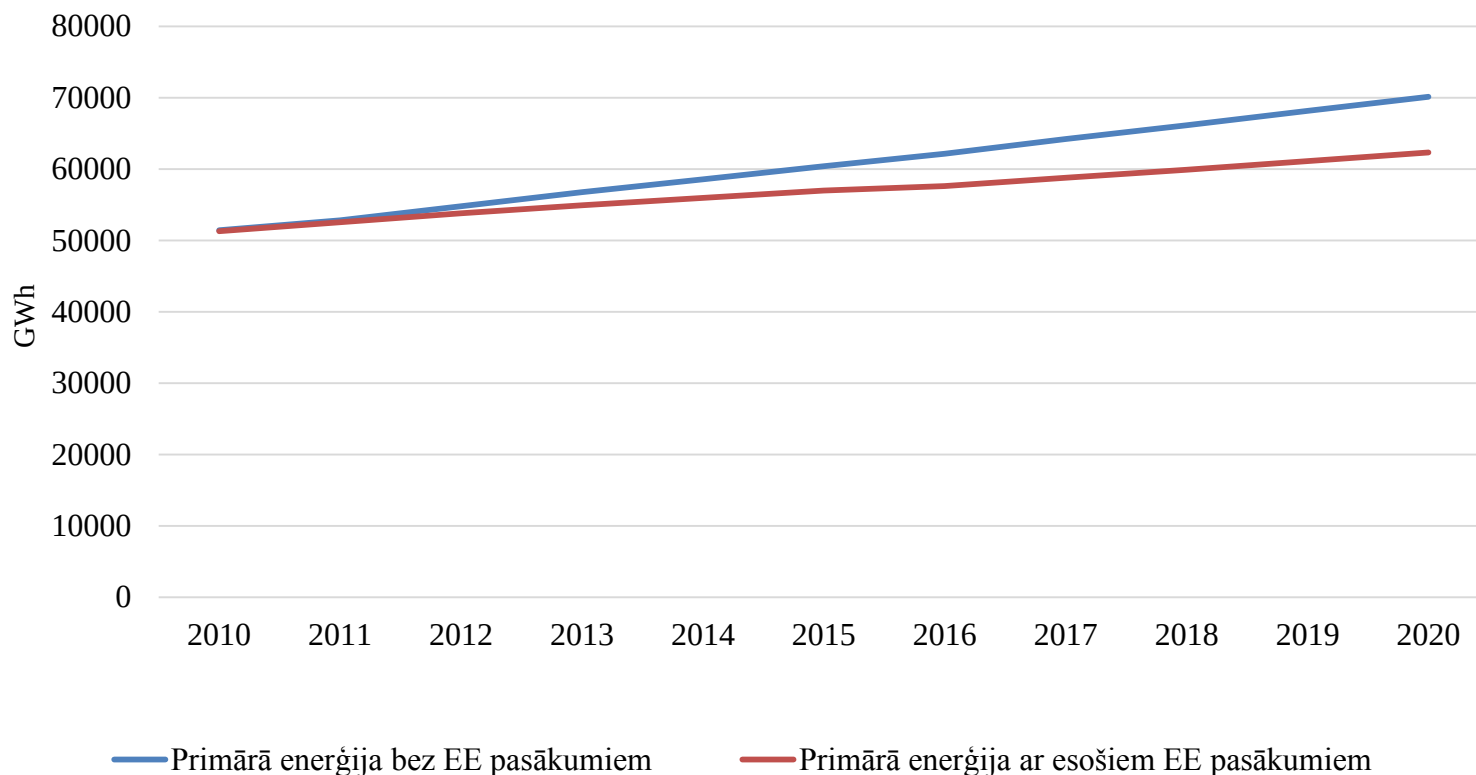
- Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030. gadam
 - Latvijas Enerģētikas ilgtermiņa stratēģija 2030 – konkurētspējīga enerģētika sabiedrībai
- Enerģētikas attīstības pamatnostādnes 2016.-2020. gadam
- Enerģētikas likums
- Ēku energoefektivitātes likums
- **Energoefektivitātes likums un uz tā pamata izdotie MK noteikumi**

Ekonomikas ministrija

Primārās enerģijas patēriņa prognoze Latvijā līdz 2020. gadam

Ekonomikas ministrija

Energoefektivitātes likums

- Stājies spēkā 2016. gada 29. martā.
- **Likuma mērķis** ir energoresursu racionāla izmantošana un pārvaldība, lai sekmētu ilgtspējīgu tautsaimniecības attīstību un ierobežotu klimata pārmaiņas.
- Uzliek pienākumus:
 - **Lielajiem uzņēmumiem un uzņēmumiem ar lielu elektroenerģijas patēriņu** – veikt energoauditū vai ieviest energopārvaldības sistēmu, ieviest energoefektivitātes uzlabošanas pasākumus;
 - **Valsts tiešās pārvaldes iestādēm, lielo pilsētu un novadu pašvaldībām** – ieviest energopārvaldības sistēmu, ieviest energoefektivitātes uzlabošanas pasākumus;
 - **Enerģijas sadales un mazumtirdzniecības uzņēmumiem** – ieviest pasākumus pie gala patērētājiem un tajos ietaupīt konkrētu enerģijas daudzumu (energoefektivitātes pienākuma shēma);

Ekonomikas ministrija

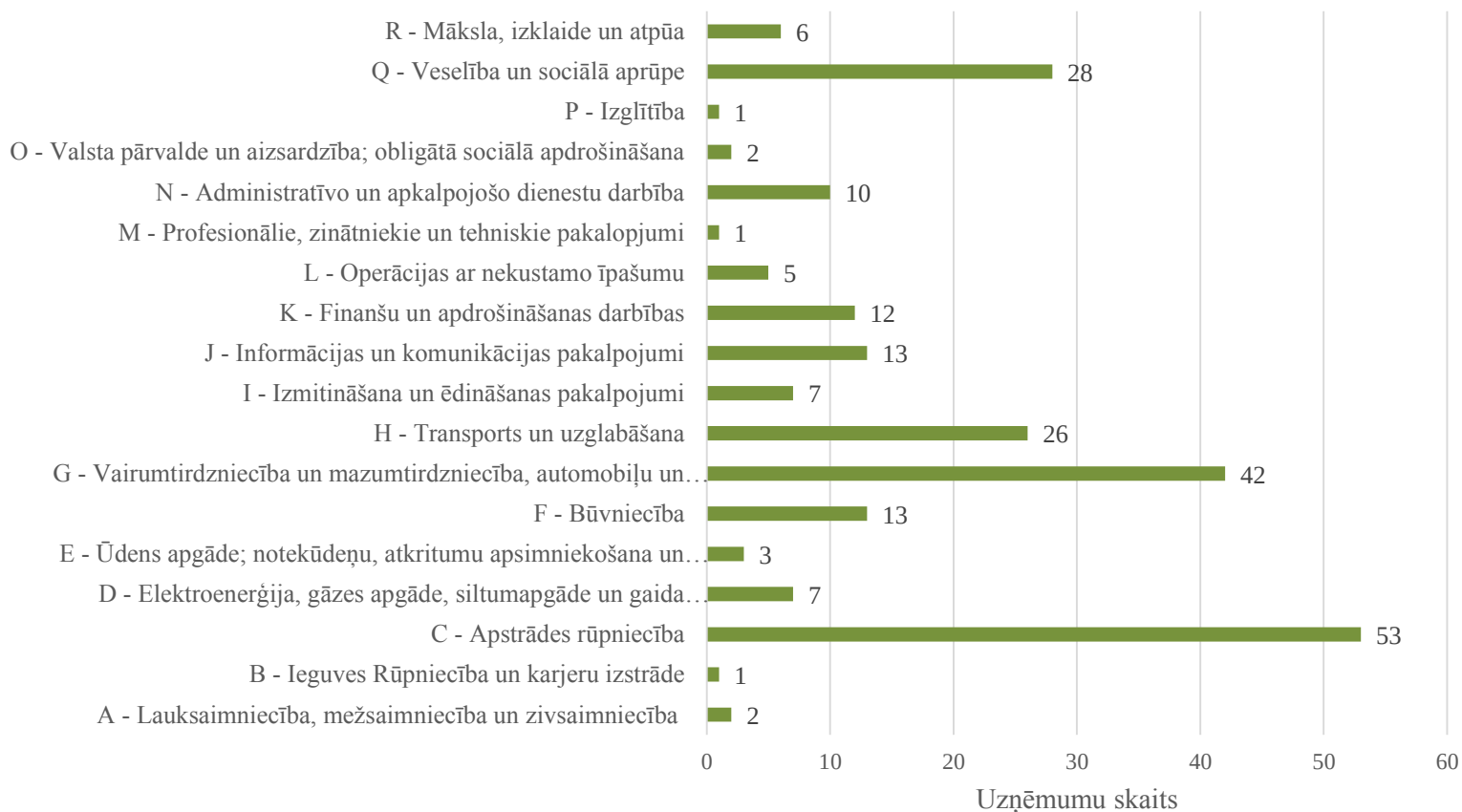
Kas ir lielais uzņēmums? (1)

- **Lielais uzņēmums** ir komersants,
 - pie kura nodarbināti vairāk nekā 250 darbinieki
 - vai kura pārskata gada apgrozījums pārsniedz 50 miljonus *euro* un gada balance kopumā – 43 miljonus *euro*.
- Uzņēmums tiek iekļauts lielo uzņēmumu sarakstā, ja tas divos pārskata periodos pēc kārtas atbilst lielā uzņēmuma kritērijiem.
- Lielo uzņēmumu sarakstu katru gadu līdz 1. decembrim izveido Centrālā statistikas pārvalde.
- 2017. gadā sarakstā ir **236 komersanti**.
- Lielo uzņēmumu saraksts ir publicēts Ekonomikas ministrijas mājas lapā:
https://www.em.gov.lv/lv/nozares_politika/energoefektivitate_un_siltumapgade/energoefektivitate/lielie_uznemumi_un_lielie_elektroenerģijas_pateretaji/

Ekonomikas ministrija

Kas ir lielais uzņēmums? (2)

Ekonomikas ministrija

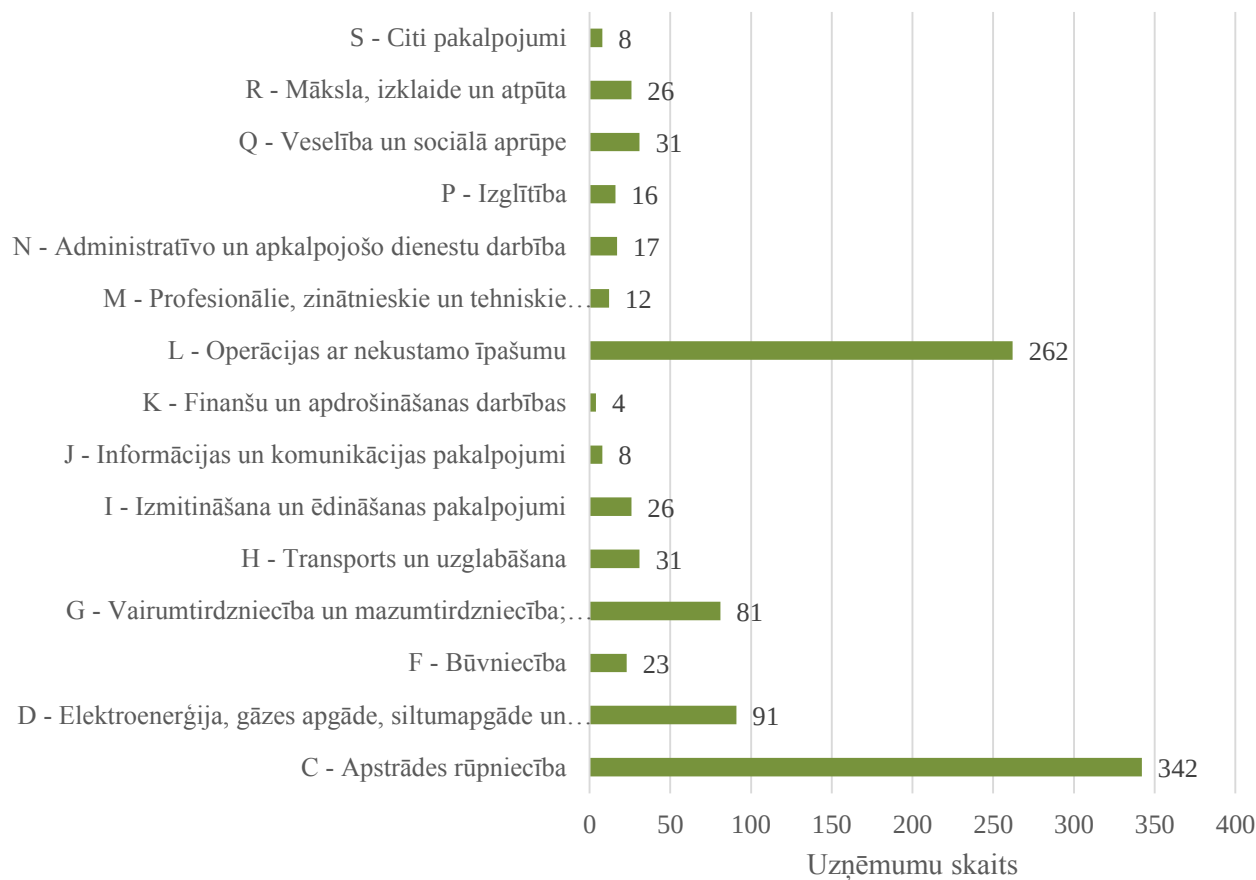
Kas ir lielais elektroenerģijas patērētājs? (1)

- **Lielais elektroenerģijas patērētājs** ir komersants, kura ikgadējais elektroenerģijas patēriņš pārsniedz 500 MWh;
- Kopējā enerģijas patēriņā netiek ieskaitīta komersanta saražotā enerģija, kas tiek nodota citiem lietotājiem;
- 2017. gadā pēc sistēmas operatoru iesniegtajiem datiem lielā elektroenerģijas patērētāja statusam atbilst **1152 komersanti**;

Ekonomikas ministrija

Kas ir lielais elektroenerģijas patērētājs? (2)

Lielā elektroenerģijas patērētāja elektroenerģijas balance par uzņēmumu (uzņēmuma nosaukums)

1.	Informācija par auditējamo uzņēmumu:				
1.1	Uzņēmuma nosaukums				
1.2	Uzņēmuma adrese				
1.3	Uzņēmuma juridiskā adrese				
1.4	Uzņēmuma vienotais reģistrācijas numurs:				
1.5	Uzņēmuma darbības īss apraksts (ne vairāk kā 1500 rakstu zīmes)				
2.	Informācija par energoauditoru:				
2.1	Uzņēmumu energoauditora nosaukums vai neatkarīga eksperta ēku energoefektivitātes jomā vārds un uzvārds				
2.2	Uzņēmumu energoauditora vai neatkarīga eksperta ēku energoefektivitātes jomā sertifikācijas numurs				
3.	Elektroenerģijas bilances apstiprināšanas datums:				
4.	Uzņēmumā saņemtās un tālāk nodotās elektroenerģijas balance:				
	Elektroenerģijas tirgotājs (nosaukums)	Iepirktais elektroenerģijas daudzums 20__ . gadā, MWh	Uzņēmuma elektroenerģijas pašpatēriņš 20__ . gadā, MWh	Tālāk nodotās elektroenerģijas patērētājs (nosaukums)	Tālāk nodotās elektroenerģijas daudzums 20__ . gadā, MWh
4.1.					
	Kopā			Kopā	

Uzņēmumu energoauditora atbildīgās personas vai neatkarīga eksperta ēku energoefektivitātes jomā vārds, uzvārds un paraksts

Ekonomikas ministrija

Lielā uzņēmuma un lielā elektroenerģijas patērētāja pienākumi

Lielais uzņēmums	Lielais elektroenerģijas patērētājs
Līdz 2017. gada 1.decembrim veic uzņēmuma energoauditu vai ievieš un sertificē energopārvaldības sistēmu vai vides pārvaldības sistēmu ar papildinājumiem attiecībā uz enerģijas pārvaldību.	Līdz 2018. gada 1. aprīlim ievieš un sertificē energopārvaldības sistēmu vai papildina vides pārvaldības sistēmu vai veic uzņēmuma energoauditu.
Ziņo ekonomikas ministrijai par standarta ieviešanu vai energoaudita veikšanu.	
Līdz 2020. gada 1. aprīlim ievieš vismaz trīs energoefektivitātes uzlabošanas pasākumus ar vislielāko novērtēto enerģijas ietaupījumu vai ekonomisko atdevi.	Līdz 2022. gada 1. aprīlim ievieš vismaz trīs energoefektivitātes uzlabošanas pasākumus ar vislielāko novērtēto enerģijas ietaupījumu vai ekonomisko atdevi.
Katru gadu līdz 1. novembrim ziņo ekonomikas ministrijai par sasniegtajiem enerģijas ietaupījumiem.	

Ekonomikas ministrija

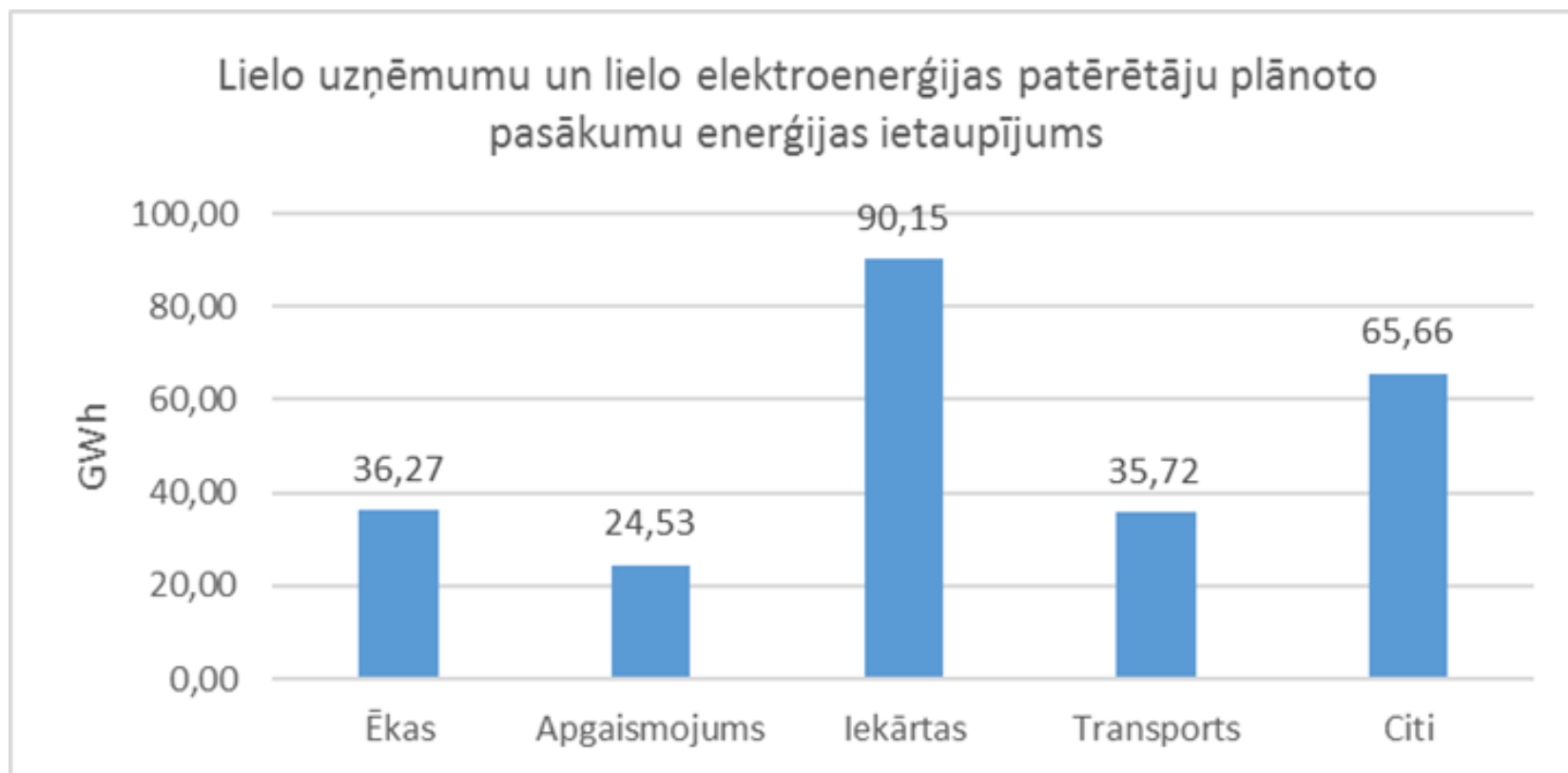
Lielo uzņēmumu un lielo elektroenerģijas patērētāju pienākuma izpildes progress

- Par pienākumu izpildi (energoauditu, vides vai energopārvaldības sistēmu ieviešanu) uz 26.03.2018. ir paziņojuši **213 lielle uzņēmumi (149 ir vienlaikus arī lielle elektroenerģijas patērētāji);**
- Par pienākumu izpildi (energoauditu, vides vai energopārvaldības sistēmu ieviešanu) uz 21.03.2018. ir paziņojuši **288 lielle elektroenerģijas patērētāji;**
- **Turpinās aktīva ziņošana**

Ekonomikas ministrija

Plānotais enerģijas ietaupījums

Ekonomikas ministrija

Lielo elektroenerģijas patērētāju atbildība par Energoefektivitātes likumā noteikto pienākumu izpildi

- Tikai tiem lielajiem elektroenerģijas patērētājiem, **kas nav izpildījuši** pienākumu, ir jāmaksā energoefektivitātes nodeva

Energoefektivitātes nodevas likme ir 7 procenti no iepriekšējā gadā patērētās elektroenerģijas izmaksām, kas aprēķinātas par katru patērēto megavatstundu, piemērojot Eurostat publicēto vidējo elektroenerģijas cenu rūpniecībā Latvijā par iepriekšējo gadu (euro/MWh).

- **Nodevas apmērs = (Eurostat cena x 7%) x gada patēriņš**

Eurostat publicētā vidējā elektroenerģijas cena ir atrodamā:

<http://ec.europa.eu/eurostat/tgm/refreshTableAction.do?tab=table&plugin=1&pcode=ten00117&language=en>

- Ņemot vērā Eurostat publicēto informāciju, 2016.gadā nodevas likme par katru patērēto MWh ir 6,28 euro

Ekonomikas ministrija

MK 2016.26.07. noteikumi Nr.487 «Uzņēmumu energoaudita noteikumi»

Noteikumi nosaka:

- kārtību, kādā veic uzņēmumu energoauditu;
 - energoauditoram (juridiskajai personai) izvirzāmas kompetences prasības un kompetences apliecināšanas kārtību;
 - energoaudita pārskata saturu un izmantošanas kārtību, u.c.
-
- **Komersants pilnvaro uzņēmuma pārstāvi, kurš pārzina uzņēmuma tehnoloģiskos procesus un kopā ar energoauditoru piedalās uzņēmuma energoauditā!**
 - **Energoauditors ir atbildīgs par ekonomiski pamatotu enerģijas ietaupījuma iespēju noteikšanu un novērtēšanu!**

Ekonomikas ministrija

Kas var veikt lielā uzņēmuma energoauditu?

- Energoauditu lielajos uzņēmumos ir tiesīgs veikt uzņēmumu energoauditors, ievērojot MK noteikumu Nr.487 prasības;
- Energoauditoram jābūt akreditētam Latvijas Nacionālajā akreditācijas birojā (www.latak.lv);
- Lielā uzņēmuma energoaudits aptver vismaz 90% no lielā uzņēmuma kopējā enerģijas galapatēriņa.
- Ja uzņēmuma enerģijas patēriņš ēku apkurei ir 90% (un vairāk) no kopējā enerģijas patēriņa, uzņēmumu energoauditu ir tiesīgs veikt neatkarīgs eksperts ēku energoefektivitātes jomā.

Ekonomikas ministrija

Kas var veikt energoauditu MVU, ja tie ir lielie elektroenerģijas patērētāji?

- **Energoauditu MVU ir tiesīgs veikt:**
 - neatkarīgs eksperts ēku energoefektivitātes jomā;
 - vai
 - uzņēmumu energoauditors.
- Prasības energoauditam noteiktas Energoefektivitātes likuma 9.pantā:
 - izmantojami aktuāli un pārbaudīti dati par enerģijas patēriņu, kā arī elektroenerģijas slodzes profiliem;
 - ietver pārskatu par ēku vai ēku grupu, procesu vai iekārtu, tai skaitā pārvadājumu, enerģijas patēriņa struktūru un energoefektivitāti;
 - ietver pārskatu par energoefektivitātes uzlabošanas pasākumiem ar vislielāko enerģijas ietaupījumu vai ekonomisko atdevi.

Ekonomikas ministrija

Sertificēta energopārvaldības sistēma/obligātais energoaudits?

- Uzņēmuma vadība pieņem lēmumu par regulāru energoaudita veikšanu vai sertificētas energopārvaldības sistēmas ieviešanu, ņemot vērā sava uzņēmuma darbības specifiku;
- **Energopārvaldības sistēmas ieviešanas priekšrocība**
– starptautiski atzīta pieeja, sertifikāts derīgs jebkurā valstī, pakāpeniska ieviešana (struktūrvienības, procesi), darbinieku apmācība, informēšana un iesaistīšanās energoefektivitātes pasākumu ieviešanā, būtiski enerģijas ietaupījumi no ieradumu maiņas;
- Pienākums komersantam - katru gadu līdz 1. novembrim ziņot Ekonomikas ministrijai par sasniegtajiem enerģijas ietaupījumiem

Ekonomikas ministrija

Uzņēmuma ieguvumi

- Iespēja izvērsti analizēt enerģijas patēriņu un optimizēt dažādus procesus – skats no malas!
- Iespēja samazināt ražošanas izmaksas un uzlabot uzņēmuma konkurētspēju;
- Iespēja uzlabot darba vidi;
- Iespēja ietekmēt globālu mērķu sasniegšanu!

Ekonomikas ministrija

***Pat tad, ja tu nevari izvēlēties savu darbu,
tu vienmēr vari izvēlēties, cik labi tu to veiksi.***

H.S. Lundin

Ekonomikas ministrija

Paldies!

Ekonomikas ministrija

Adrese: Brīvības iela 55, Rīga, LV-1519

Tālrunis: +371 6 7013 100

Fakss: +371 6 7280 882

E-pasts: pasts@em.gov.lv

Mājaslapa: www.em.gov.lv

Twitter: @EM_gov_lv, @siltinam

Youtube: <http://www.youtube.com/ekonomikasministrija>

Facebook: <http://www.facebook.com/atbalstsuznemejiem>